

Obsah

Seznam použitých zkratk	15
Úvodní slovo autora	16
1. Historie	19
1.1 Středověk	19
1.2 18. století	20
1.3 Období 19. a první polovina 20. století	21
1.4 Rok 1939	21
1.5 Rok 1949	22
1.6 Rok 1959	22
2. Současnost a návrhy změn	24
2.1 Novely zákona o znalcích	24
2.2 Návrh zákona – rok 2009	25
2.3 Nedostatky znalecké činnosti podle ministra spravedlnosti – rok 2010	26
2.4 Novela stávajícího zákona – zákon č. 444/2011 Sb.	27
2.5 Věcný záměr zákona o zapsaných znalcích	27
3. Systém práva a znalec	29
3.1 Právo hmotné a právo procesní	29
3.2 Právo soukromé a právo veřejné	30
3.2.1 Právo soukromé	31
3.2.2 Právo veřejné	31
3.3 Úloha znalce v procesním právu	32
3.3.1 Znalec nemá řešit otázky právní	33
3.3.2 Soud nemá řešit odborné otázky skutkové	36
3.3.3 Kdy se jedná o skutkovou otázku odbornou	38
3.3.4 Za jakých podmínek může soud odmítnout posudek	40
3.4 Dodatek – druhy procesního práva	42

4. Teorie znalecké činnosti	47
4.1 Znalec jako pomocník soudu – inkviziční proces	47
4.2 Znalec jako svědek	48
4.3 Posudek – samostatná forma důkazu	48
4.4 Znalec – vědecký soudce	49
4.5 Definice znalectví a atributy znalecké činnosti	52
4.6 Ministr a předseda krajského soudu (soudce podřízený ministerstva)	53
4.7 Sbory pro znaleckou činnost	54
4.8 Veřejné a soukromé prvky znalecké činnosti – znalec jako podnikatel	56
5. Znalecký posudek jako důkaz (tvrzení, argument, důkaz a pravda)	59
5.1 Dokazování	59
5.2 Důkaz ve smyslu logickém a důsledkový vztah	60
5.3 Důkaz ve smyslu procesního práva	62
5.3.1 Jednotlivé důkazy	62
5.3.2 Rozdělení důkazů	63
5.3.3 Znalecký posudek jako důkaz	63
5.4 Strategie při zadávání posudku	65
5.4.1 Význam znaleckého posudku v trestním řízení	65
5.4.2 Význam znaleckého posudku v civilním řízení (sporném) ..	68
5.4.3 Civilní řízení (nesporné)	69
6. Znalec	70
6.1 Jmenování znalce	70
6.1.1 Jmenování znalce – § 3, 4, 5 ZnalZ – současný stav	70
6.1.1.1 Státní občanství	73
6.1.1.2 Znalosti a zkušenosti z oboru	73
6.1.1.3 Osobní vlastnosti	75
6.1.1.4 Souhlas znalce	76
6.1.1.5 Způsobilost k právním úkonům	76
6.1.2 Vlastní jmenování znalce a složení znaleckého slibu	76
6.1.3 Jmenování znaleckého ústavu – § 21 ZnalZ	76
6.2 Osoba znalce, znalecký ústav	78
6.2.1 Seznam znalců – § 2 a 7 ZnalZ a princip publicity	78
6.2.2 Osoba nezapsaná do seznamu znalců – § 24 ZnalZ	79

6.2.3	Znalecký ústav – § 21 ZnalZ	81
6.2.4	Znalecká činnost kolektivní a individuální	85
6.3	Práva znalce vyplývající za zákona	89
6.3.1	Práva vyplývající ze zákona o znalcích	89
6.3.2	Práva vyplývající z OSŘ – § 127	92
6.3.3	Práva vyplývající z TRŘ	93
6.3.4	Práva vyplývající z SŘ	94
6.3.5	Práva vyplývající z SŘS	94
6.4	Povinnosti znalce	95
6.4.1	Povinnosti vyplývající ze zákona o znalcích	95
6.4.1.1	Složení slibu	95
6.4.1.2	Dodržování právních předpisů	96
6.4.1.3	Plné využívání všech znalostí	96
6.4.1.4	Mlčenlivost	96
6.4.1.5	Vypracování posudku řádně a včas	99
6.4.1.6	Osobní vypracování posudku	101
6.4.1.7	Podjatost jako důvod pro vyloučení znalce ve věci	103
6.4.1.8	Další důvody pro vyloučení znalce ve věci	109
6.4.1.9	Povinnost podání posudku – § 12 ZnalZ	111
6.4.1.10	Náležitosti písemného znaleckého posudku – § 13 ZnalZ	111
6.4.1.11	Znalecký deník – § 15 ZnalZ	112
6.4.1.12	Povinnost podat posudek písemně – § 22 ZnalZ	113
6.4.2	Povinnosti vyplývající z navrhovaného zákona (pojištění a vzdělávání)	113
6.4.3	Povinnosti vyplývající z VyZNAL	114
6.4.4	Povinnosti vyplývající z OSŘ	114
6.4.5	Povinnosti vyplývající z TRŘ	114
6.4.6	Povinnosti vyplývající z TrZ	115
6.4.7	Povinnosti vyplývající z SŘ	115
6.4.8	Povinnosti vyplývající z SŘS	115
6.5	Odpovědnost a postih znalce	115
6.5.1	Právní vztahy	115
6.5.2	Správní odpovědnost (správní delikty)	116
6.5.2.1	Přestupky znalců-fyzických osob	116

6.5.2.2	Správní delikty právnických osob – znaleckých ústavů	118
6.5.2.3	Společná ustanovení o správních deliktech	119
6.5.3	Trestní odpovědnost	119
6.5.3.1	Trestní odpovědnost znalce-fyzické osoby	119
6.5.3.2	Trestní odpovědnost zaměstnance znaleckého ústavu	123
6.5.3.3	Trestní odpovědnost znaleckého ústavu-právnické osoby	123
6.5.4	Soukromoprávní odpovědnost – náhrada škody	124
6.5.4.1	Odpovědnost za škodu	124
6.5.4.2	Ostatní odpovědnosti	127
6.5.5	Odpovědnost znalce za konzultanta a za další osoby podílející se na posudku	128
6.6	Ochrana znalce	129
6.7	Zánik práva vykonávat znaleckou činnost	130
6.7.1	Právní skutečnosti nezávislé na vůli správního orgánu	130
6.7.1.1	Smrt znalce a prohlášení za mrtvého	131
6.7.1.2	Ztráta nebo omezení způsobilosti k právním úkonům	131
6.7.1.3	Pravomocné odsouzení za trestný čin	131
6.7.1.4	Žádost znalce o vyškrtnutí ze seznamu	132
6.7.2	Rozhodnutí správního orgánu o zániku práva vykonávat znaleckou činnost	132
6.7.3	Rozhodnutí o přestupku, kterým se ukládá sankce vyškrtuté ze seznamu	134
6.7.4	Zánik práva jako trest dle trestního zákona	134
6.7.5	Výstraha	134
6.7.6	Rozhodnutí o odvolání znalce dle správního řádu	136
6.7.7	Zánik práva vykonávat znaleckou činnost u znaleckých ústavů	139
6.8	Pozastavení práva vykonávat znaleckou činnost	140
6.9	Odměňování znalce a náhrada nákladů	141
6.10	Rozdíly a vztahy mezi znalcem a ostatními osobami	147
6.10.1	Znalec a svědek	147
6.10.2	Znalec a odborník	151
6.10.3	Znalec a soudce	152

6.10.4	Znalec a tlumočník	153
6.10.5	Znalec a správní orgán	153
6.10.6	Znalec a advokát	154
6.10.7	Znalec a konzultant	155
6.10.8	Znalec a veřejnost (zpřístupnění podkladů)	155
6.11	Konzultant znalce a ostatní osoby podílející se na posudku	156
7.	Znalecký posudek	159
7.1	Kdy je nutný znalecký posudek	159
7.2	Rozhodnutí soudu o provedení důkazu znaleckým posudkem	162
7.3	Znalecký posudek jako listinný důkaz	164
7.4	Znalecký posudek a průběh řízení	165
7.5	Použití znaleckého posudku	165
7.5.1	Posudek v rámci řízení	166
7.5.2	Posudek mimo řízení	166
7.6	Vlastnosti znaleckého posudku	167
7.6.1	Pravdivost znaleckého posudku	167
7.6.2	Přesvědčivost	168
7.6.3	Přezkoumatelnost	168
7.6.4	Vstupní podklady	169
7.6.5	Uvedení a výběr použitelných metod	169
7.6.6	Znalcův postup – důsledkový vztah	170
7.6.7	Přílohy posudku	170
7.6.8	Komplexnost	171
7.6.9	Bezrozpornost – vnitřní konzistence	171
7.6.10	Úplnost	171
7.6.11	Posudek a rozsudek	172
7.7	Náležitosti znaleckého posudku	172
7.7.1	Formální náležitosti	172
7.7.2	Obecné náležitosti	172
7.7.3	Zvláštní náležitosti	174
7.7.3.1	Občanský soudní řád	174
7.7.3.2	Trestní řád	175
7.7.3.3	Obchodní zákoník	175
7.7.3.4	Zákon o přeměnách obchodních společností a družstvech č. 125/2008 Sb.	175
7.7.4	Obsahové náležitosti	176
7.7.4.1	Úvodní část	176

7.7.4.2	Seznam podkladů	176
7.7.4.3	Nález	176
7.7.4.4	Posudek (Závěr)	177
7.7.4.5	Znalecká doložka	177
7.7.4.6	Přílohy	178
7.7.5	Procesní náležitosti	178
7.7.5.1	Zadavatel	179
7.7.5.2	Jmenování znalce v dané věci soudem	179
7.7.5.3	Znalecká otázka – vymezení úkolu	181
7.7.5.4	Znalec a obstarávání důkazů, ohledání a vyšetřovací pokus, hodnocení důkazů	186
7.8	Vědecké metody při vypracování znaleckého posudku	188
7.8.1	Empirické metody	189
7.8.1.1	Pozorování	189
7.8.1.2	Experiment (pokus)	190
7.8.1.3	Měření	190
7.8.2	Logické metody	190
7.8.2.1	Analogie (podobnost)	190
7.8.2.2	Abstrakce	191
7.8.2.3	Analýza	191
7.8.2.4	Syntéza	192
7.8.2.5	Dedukce	192
7.8.2.6	Indukce	193
7.8.3	Úsudky	193
7.8.3.1	Deduktivní úsudek	194
7.8.3.2	Pravděpodobné úsudky	195
7.8.4	Specifické metody konkrétního znaleckého oboru na příkladu oceňování	197
7.8.5	Logické metody používané při zpracování posudku	197
7.8.6	Vztah metody a pravdivosti posudku	199
7.9	Znalcovo uvážení	199
7.10	Variantní posudek a pravděpodobný závěr	200
7.11	Výslech znalce – obhajoba posudku	201
7.12	Revizní znalecký posudek	207
7.13	Znalecký posudek znaleckého ústavu	209
7.14	Odměna za znalecký posudek – procesní ekonomie	210
7.15	Znalecký posudek či odborné vyjádření – trestní právo	210

7.16	Znalecký posudek a obnova řízení	212
7.17	Shrnutí	213
8.	Hodnocení znaleckého posudku	214
8.1	Zásada volného hodnocení důkazů	214
8.2	Důvod hodnocení znaleckého posudku	218
8.3	Může soud hodnotit znalecký posudek?	218
8.4	Kritéria hodnocení znaleckého posudku	218
8.4.1	Kritéria dle Musila	219
8.4.2	Kritéria dle Matherna	220
8.4.3	Kritéria dle ústavního soudu	220
8.4.4	Shrnutí	221
8.5	Hodnocení znaleckého posudku a vady znaleckého posudku	222
8.5.1	Typy vad	222
8.5.2	Formální vady znaleckého posudku	223
8.5.3	Procesní vady znaleckého posudku	223
8.6	Obsahová (věcná) správnost znaleckého posudku	227
8.6.1	Kontrola zadané znalecké otázky	228
8.6.2	Kontrola a hodnocení vstupních podkladů	229
8.6.3	Výběr metody a teoretického zdůvodnění postupu	234
8.6.4	Použití metody a přezkoumatelnost posudku	234
8.7	Soulad znaleckého posudku s ostatními důkazy (s ostatními posudky)	237
8.8	Konfrontace znalců v trestní věci	241
8.9	Odstraňování vad	241
8.10	Shrnutí	241
9.	Komparatistika	243
9.1	Vybrané státy	243
9.2	Případ Ikarian Reefer	246
9.3	Znalec u evropských soudů	247
9.4	Závěr z komparatistiky	247
10.	Náměty k nové úpravě znalectví v ČR a využívání její úpravy	248
10.1	Legislativní část	248
10.2	Využívání právních předpisů	251

11. Závěrečné poznámky, dodatky a přílohy	252
11.1 Klamy, chyby a omyly při dokazování	252
11.2 Požadavky na znalecký posudek – KCP	261
11.2.1 Komplexnost	262
11.2.2 Úplnost	262
11.2.3 Vnitřní konzistence (vzájemná slučitelnost)	263
11.2.4 Nezávislost, nestrannost	263
11.2.5 Opakovatelnost znaleckého posudku	264
11.2.6 Důvodnost	265
11.2.7 Odůvodněnost	266
11.2.8 Vzájemná kontrola	267
11.2.9 Transparence	267
11.3 Klasické zásady logiky	268
11.4 Statistika trestné činnosti znalců	269
11.5 Seznam poradních sborů soudů a ministerstva	270
11.6 Počty znaleckých posudků v jednotlivých letech	272
12. Seznam použité literatury	278
13. Seznam soudních rozhodnutí	281
14. Právní předpisy důležité pro znaleckou činnost	287
Příloha	288
Věcný rejstřík.	330